

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Ческідова І.О.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф5/1

Миколаївський національний аграрний університет

Для успішного розвитку економіки та держави в цілому, важливим аспектом є забезпечення високого рівня інноваційного розвитку підприємств.

Недостатній обсяг фінансових ресурсів може провокувати зниження інноваційної активності підприємств, а також постає питання щодо пошуку нових джерел фінансування інноваційної діяльності.

Дослідженням питання щодо інноваційного розвитку підприємств займалися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці, серед яких можна виділити Д. Кларка, Р. Лукаса, Б. Твісса, Н.О. Тимочка, В.Ф. Колісніченка.

Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність» дане поняття можна охарактеризувати наступним чином: інноваційна діяльність – це діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розвиток і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [1].

Таким чином, пошук необхідних джерел щодо фінансування інноваційної діяльності можна вважати одним із найважливіших етапів інвестиційної діяльності, що характеризується процесом пошуку, впровадження та використання коштів, які можуть чітко спрямовуватися на розробку нових технологій, модернізацію існуючого виробництва, впровадження нових методів управління тощо.

Розглянемо місце України за Глобальним інноваційним індексом – ГІІ (Global Innovation Index) в табл. 1.

Таблиця 1 Провідні інноваційні економіки у групах країн згідно рівня середнього доходу

Група з високим доходом	Дохід вище середнього	Дохід нижче середнього	Група з низьким доходом
1. Швейцарія	1. Китай	1. В'єтнам	1. Танзанія
2. Швеція	2. Малайзія	2. Україна	2. Руанда
3. США	3. Болгарія	3. Індія	3. Непал

Джерело: побудовано автором на підставі [2]

Таким чином, можна зазначити, що серед країн Європи Україна посідає 30 місце та займає другу позицію серед групи країн, що мають дохід нижче середнього, маючи ВВП на душу населення 8533,5 дол. за ПКС.

Якщо розглядати індекси інноваційної спроможності України протягом 2014-2020 рр., то можна зробити висновок, що в Україні відсутня активна політика та прориви у підтримці інноваційної діяльності державою, а отже спостерігається зниження інноваційної активності підприємств через нестачу фінансових ресурсів, оскільки невирішеним залишається питання щодо недосконалої фінансової системи, несприятливого середовища для здійснення

інноваційного бізнесу, що в свою чергу, провокує виникнення перешкод для комерціалізації інновацій[3].

Розглянемо витрати на інновації промислових підприємств за джерелами фінансування (табл. 2)

Таблиця 2 Витрати на інновації промислових підприємств за джерелами фінансування, тис. грн

Джерела фінансування	2018 р.		2019 р.		2020 р.	
	тис.грн	% до усього	тис.грн	% до усього	тис.грн	% до усього
За рахунок власних коштів підприємств	10742,0	88,2	12474,9	87,7	12297,9	85,4
коштів державного бюджету	639,1	5,2	556,5	3,9	279,5	1,9
коштів місцевих бюджетів	13,4	0,1	109,9	0,8	51,1	0,3
коштів інвесторів-резидентів	109,7	0,9	72,3	0,5	45,3	0,3
коштів інвесторів-нерезидентів	107,0	0,9	42,5	0,3	125,3	0,9
кредитів	473,9	3,9	853,2	6,0	1377,2	9,6
коштів інших джерел	95,0	0,8	111,6	0,8	230,6	1,6
Усього	12180,1	100	14220,9	100	14406,9	100

Джерело: побудовано автором на підставі [4]

Таким чином, аналізуючи табл. 2 можна зробити висновок, що промислові підприємства в Україні мають чітку тенденцію протягом 2018-2020 рр. щодо фінансування витрат на інноваційну діяльність за рахунок власних коштів. Проте, слід зазначити, що у структурі витрат спостерігаються певні зміни, серед яких можна виділити такі: приріст витрат на інновації за рахунок кредитів з 3,9% до 9,6%, зменшення витрат за рахунок інвесторів-резидентів з 0,9% до 0,3%, а також зменшення витрат за рахунок коштів державного бюджету з 5,2% до 1,9%.

Розглянемо також обсяг витрат за джерелами фінансування окремо по регіонах України протягом 2020 р.(табл. 3).

Таблиця 3 Витрати на інновації промислових підприємств за джерелами фінансування за регіонами у 2020 році, тис. грн

Регіон	У тому числі за рахунок коштів							
	Усього	Власних	Державного бюджету	Місцевих бюджетів	Інвесторів-резидентів	Інвесторів-нерезидентів	кредитів	інших
АР Крим	-	-	-	-	-	-	-	-
Вінницька	188293	184236	-	-	-	-	к/с	к/с
Волинська	к/с	к/с	-	-	-	-	к/с	-
Дніпропетровська	1239030	1056672	к/с	-	-	-	к/с	к/с
Донецька	1406073	1392763	-	к/с	-	-	-	-
Житомирська	55246	55246	-	-	-	-	-	-
Закарпатська	18047	18047	-	-	-	-	-	-
Запорізька	1574176	1402367	к/с	-	к/с	-	к/с	-
Івано-Франківська	к/с	к/с	-	-	-	-	к/с	к/с
Київська	788200	746164	к/с	-	-	-	к/с	к/с
Кіровоградська	313960	281922	к/с	-	-	-	-	-

Луганська	28937	24563	-	-	-	-	к/с	к/с
Львівська	612182	373425	-	к/с	-	к/с	190617	-
Миколаївська	696931	696931	-	-	-	-	-	-
Одеська	97350	76244	-	-	-	-	19426	-
Полтавська	946476	484648	-	к/с	-	к/с	к/с	-
Рівненська	90384	87125	-	к/с	-	-	к/с	к/с
Сумська	153174	149721	к/с	-	-	к/с	-	-
Тернопільська	354839	167074	-	к/с	-	-	к/с	-
Харківська	1184077	818647	к/с	к/с	к/с	-	к/с	к/с
Херсонська	66692	66110	-	к/с	-	-	-	-
Хмельницька	151831	136802	к/с	к/с	-	-	к/с	-
Черкаська	439747	435216	-	-	к/с	-	-	к/с
Чернівецька	24330	к/с	-	-	-	-	-	к/с
Чернігівська	37133	36722	-	-	-	-	к/с	-
м. Київ	3293999	3253805	к/с	-	-	-	к/с	к/с
м. Севастополь	-	-	-	-	-	-	-	-
Україна	1440688 7	1229786 1	279540	к/с	к/с	125325	1377209	23060 3

Джерело: побудовано автором на підставі [4]

Таким чином, можна зазначити, що протягом 2020 року витрати на інновації фінансуються за рахунок власних коштів підприємств, загальний обсяг яких по Україні становить 12297861 тис. грн. Деяка частина фінансується за рахунок кредитних коштів, у таких областях як Львівська та Одеська у розмірі 19067 та 19426 тис. грн відповідно.

За рахунок власних коштів витрати на інновації фінансуються у переважній більшості в м. Київ – 3253805 тис. грн, Запорізькій області – 1402367 тис. грн, Донецькій області – 1392763 тис. грн, а також у Дніпропетровській – 1056672 тис. грн.

В цілому, джерела фінансування інноваційної діяльності можна умовно поділити на дві групи:

1. Внутрішні джерела, які включають в себе бюджетні кошти, кошти суб'єктів інноваційної діяльності, а також кошти вітчизняних інвесторів.
2. Зовнішні джерела: кошти іноземних інвесторів, кошти урядів іноземних держав та міжнародних фінансових інститутів[5].

Таким чином, як висновок, можемо зазначити, що протягом останніх років основним джерелом фінансування інноваційної діяльності в Україні виступають власні кошти підприємств. Досить невелику частину складає фінансування за рахунок кредитних коштів. Отже, для підвищення конкурентоспроможності української економіки необхідним є вдосконалення та активізація фінансової діяльності у сфері інноваційного розвитку, що, в свою чергу, дає змогу забезпечити стійкий розвиток інноваційних процесів в Україні.

Література:

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
2. The Global Innovation Index 2020. URL: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2020-repor>
3. Т.В. Писаренко/ науково-аналітична записка. Стан науково-інноваційної діяльності в Україні у 2020 році . – К.: УкрІНТЕІ, 2021. – 39

c.URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2021/06/23/AZ.nauka.innovatsiyi.2020-29.06.2021.pdf>

4. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 23.03.2022)

5. Колесніченко В.Ф. Визначення сутності категорій нововведення, інновація, інноваційна діяльність та інноваційний процес / В.Ф. Колесніченко // Економіка розвитку. – 2005. – № 4(36). – С. 100-107.

*Науковий керівник – Баришевська І.В.,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ FINTESCH ЯК ЕЛЕМЕНТУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Казновська І.Д.,

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 5/1

Миколаївський національний аграрний університет

Тенденції сьогодення демонструють, завоювання мобільними технологіями домінуючого становища, а ринок охоплений тенденцією впровадження Fintech та процесом цифровізації. Цифровізація економіки забезпечує якісний та безпечний доступ до банківського обслуговування будь-якої доби. У банківській галузі України є хороша база у розвиток цифрової структури.

Аналізом тенденцій розвитку фінансових технологій у банківському секторі здійснили науковці: О. Шевченко та Л. Рудич, Ж. Довгань, Ю. Худолій та М. Халєвіна [1,2,3].

На сьогоднішній день найбільш перспективними фінансовими технологіями є:

- Big Data та аналіз даних;
- мобільні технології;
- штучний інтелект;
- роботизація;
- біометрія;
- хмарні технології.

Розвиток Fintech модернізує традиційні напрямки надання банківських та інших послуг, у яких з'являються інноваційні продукти та послуги для кінцевих споживачів.

Реалізація Big Data дає змогу визначити та проаналізувати структуру витрат клієнтів, виявити основні канали транзакцій (зняття банкоматом, оплата кредитною дебетовою картою), розподілити клієнтів на сегменти відповідно до їх профілів, здійснювати оцінку ризику, відповідність вимогам безпеки та звітності перед регулятором, аналізувати та вчасно реагувати на відгуки